

Η ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΗ

ΤΟ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΗΣ

Ἐπειτα ἀπὸ περιπέτειες δεκατριῶν δλοκλήρων χρόνων ἔγιναν τέλος τὸ Σάββατο 9 Νοεμβρίου τὰ ἔγκοίγια τοῦ πρώτου Διδασκαλείου γιὰ τὴν μόρφωση δασκαλισσῶν οἰκοκυρικῶν μαθημάτων.

Καθεστῶτα ἄλλαξαν, Κυβερνήσεις ἀτέλειωτες διδέχτηκαν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη καὶ μόλις τώρα κατορθώθηκε ν' ἀρχίσει ἡ λειτουργία τοῦ πρώτου αὐτοῦ τμήματος τῆς «Χαροκοπείου ἐπαγγελματικῆς σχολῆς», πού γιὰ νὰ δλοκληρωθῆ, θὰ περιλάβει ἄλλα δύο τμήματα ἀκόμα τὸ οἰκοκυρικὸ τμήμα, πού θ' ἔχει σκοπὸ τὴ μόρφωση νοικοκυρῶν καὶ τὸ τρίτο, τὸ ἐπαγγελματικὸ πού θὰ μορφώνει ἐπαγγελματίες ἐργάτριες, γιὰ τίς ἐργασίες τοῦ οἰκοκυρικοῦ κλάδου.

Ὁ Σύνδεσμός μας, πού ἀπὸ τὴ σύστασή του ἀκόμα τόνισε τὴν ἀνάγκη νὰ ἱδρυθοῦν οἰκοκυρικὲς σχολῆς ἑλων τῶν βαθμῶν καὶ πού τόσες φορές τὸ Δ. Συμβούλιό του ἀνεβοκατέβηκε τὰ Ὑπουργεῖα γιὰ νὰ σπρώξει τὸ ζήτημα τῆς λειτουργίας τῆς σχολῆς αὐτῆς, αἰσθάνεται ἐντελῶς ξεχωριστὴ ἱκανοποίηση. Ἔστω καὶ ἀργὰ ἢ οἰκοκυρικὴ μόρφωση πέρνει καὶ στὴν Ἑλλάδα οὐσιαστικὸ περιεχόμενον καὶ ἀπὸ κοῦφια λέξη πού παραγιόμιζε τὰ προγράμματα τῶν περιφνημῶν ἀνώτερων Παιθναγωγείων, τῶν ἰδιωτικῶν γυναικείων σχολῶν καὶ τῶν Διδασκαλείων ἀκόμα, γίνεται θετικὴ ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνικὴ γνώση καὶ ἀσκηση, γίνεται δηλαδὴ πραγματικὸ ἐπάγγελμα.

Γιατὶ ὅπως τόνισαμε πάντα, δὲν ἀρκοῦν πειὰ σήμερα τὰ ὠραῖα λόγια γιὰ τὴ λαμπρὴ νοικοκυροσύνη τῆς Ἑλληνίδας, εὔτε ὁ ἔρασιτεχνισμὸς καὶ ἀκόμα λιγώτερο ἢ ἑλαφρὴ φιλολογία γύρω ἀπὸ τὸ ρόλο τῆς Ἑλληνίδας νοικοκυρᾶς πού κι ὅταν ἀκόμα ἀξίζε τὸν τίτλο αὐτὸ, ἔξαντλοῦσε τίς σωματικὲς τῆς δυνάμεις σὲ πολύμοχθη καὶ ἀδιάνκτη προσπάθεια, χωρὶς ἀνάλογο ἀποτέλεσμα, γιὰτὶ δὲν εἶχε καθωρισμένη συνειδητὴ γραμμὴ, γιὰτὶ τῆς ἔλειπε ἡ γνώση καὶ τὸ σύστημα.

Ἡ νοικοκυροσύνη εἶναι κι αὐτὴ, εἴτε πληρώνεται, εἴτε ὄχι, ἓνα ἐπάγγελμα. Μέσα στὴν μεγάλη ἐπαγγελματικὴ διαφοροποίηση πού κατανέμει σήμερα τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις, ἀνεξαρτήτως φύλου, ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς, τὸ οἰκοκυρικὸ ἐπάγγελμα ἔχει μιὰ σπουδαία θέση καὶ τόσο μεγαλείτερη, ὅσο ἡ γυναίκα καθημερινῶς περισσότερο θὰ ἔχη ἀνάγκη νὰ ζητήσῃ στὴ μέθοδο, στὸ σύστημα, στὴν ἐπιστημονικὴ γνώση καὶ τὴν τεχνικὴ πρόδοο τὰ ἐφόδια ἔχεινα πού θὰ κάνουν τὸ πολύμοχθο αὐτὸ ἐπάγγελμα τῆς παληᾶς νοικοκυρᾶς εὐκολοχειρίστο, εὐπρόσιτο, ἀπλούστερο, ἔπως τὸ ἀπαιτεῖ, ἡ σημερινὴ θέση του στὴ κοινωνικὴ σύνθεση, σὰν δευτέρου ἐπαγγέλματος, γιὰ τὸ μεγαλείτερο πλῆθος τῶν γυναικῶν.

Τὴν ἀποψη αὐτὴ πού δὲν τὴν ἀντίκρουσε ἴσως ἀκόμα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἀναγκαστικὰ θὰ τὴ δεχτοῦν καὶ στὸν τόπο μας σύντομα, ἐρ' ὅσον ἡ οἰκονομικὴ ἀνάγκη θὰ σπρώχνει τὴ γυνίκα μας διαρκῶς περισσότερο στὴν ἐπαγγελματικὴ ἐργασία, χωρὶς νὰ

τὴν ἀπαλάσσει καὶ ἀπὸ τὸ ἐσωσπιτικὸ ἐπάγγελμα τῆς νοικοκυρᾶς. Σήμερα χωρὶς τὴν ἐπιστημονικὴ κατάρτιση, χωρὶς τὸ σύστημα, χωρὶς τὴν τεχνικὴ προπαρασκευὴ τῶν κοριτσιῶν καὶ χωρὶς τὴν εἰσαγωγὴ μηχανημάτων στὸ νοικοκυριό, ὁ συμβιβασμὸς ἐπαγγέλματος καὶ νοικοκυριοῦ εἶναι δυσκολώτατος καὶ καταθλιπτικὸς γιὰ τὴν ἐργαζόμενη γυνίκα, ποῦχει εἰς θάρος τῆς καὶ τὸ νοικοκυριό.

Καὶ ἀπ' αὐτὴν ἀκόμα τὴν ἀποψη ἡ ἐπιστημονικὴ κατεῦθυνση στὴν ὁποία γιὰ πρώτη φορὰ μπαίνει συστηματικὰ ἡ «οἰκοκυρικὴ» στὴν Ἑλλάδα, εἶναι ἐξαιρετικὰ ἱκανοποιητικὴ. Γιατὶ δὲν πρόκειται μόνο γιὰ τίς ἐργαζόμενες γυναίκες τῶν ἀστικῶν κέντρων πού ἐργάτριες καὶ ὑπάλληλοι εἶναι ἡτῆ πωλύαριθμοι παρὰ καὶ γιὰ τὸ μεγάλο πλῆθος τῶν χωρικῶν μας, πού ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ μορφωθοῦν συστηματικὰ—καὶ ἐδῶ προβάλλει πάλι τὸ ζήτημα τῆς γεωργικοοικοκυρικῆς μόρφωσης—γιατὶ καὶ σ' αὐτὲς παρουσιάζεται τὸ δῶσκολο πρόβλημα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἀγροτικῆς δουλειᾶς, μετὴ δουλειᾶ τοῦ νοικοκυριοῦ καὶ τῆς μητρότητος καὶ πέρνει καὶ γι' αὐτὲς τὸ οἰκοκυρικὸ ἐπάγγελμα τὴ θέση τοῦ δευτέρου ἐπαγγέλματος.

Ἐπειτα καὶ ἡ τεχνικὴ κατάρτιση εἰδικῶν ἐπαγγελματιῶν τῶν οἰκοκυρικῶν κλάδων, ἔχει ἐξαιρετικὴ σημασία, σιὸν τόπο μας, ὅπου ἡ προχειρότητα τῆς ἐκτελούμενης πληρωμένης σπιτικῆς δουλειᾶς, ἀπὸ τίς ἐπαγγελματίες ὑπηρετίες, χωρὶς καμμιά εἰδίκευση καὶ χωρὶς σύστημα, εἶναι ἀξιοθρήνητη, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀμορφωσιὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν εἰδικῶν ἐπαγγελματιῶν τοῦ κλάδου καὶ εἰδικὰ τῶν ὑπηρετιῶν, συντελεῖ στὴν ἀπαθλίωση καὶ τῶν ἰδίων καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος, στὸ ὁποῖο ἐνταῦτοις θὰ μποροῦσαν νὰ ἐξασφαλίστοῦν ἀνθρώπινοι ὅροι δουλειᾶς, ἔστω καὶ στὴ σημερινὴ του μορφῆς τῆς οἰκοδομικῆς δηλαδὴ ὑπηρεσίας.

Εὐτυχῶς ἡ διεύθυνση τῆς Χαροκοπείου σχολῆς ἔχει ἀνατεθῆ σὲ μιὰ δυνατὴ γυναικεία φυσιογνωμία, στὴ Δθα Μαριάνθη Μαρτσούκη πού μετὶ τίς σπουδὲς τῆς στὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴ συγχρονισμένη νοοτροπία τῆς εἶναι μιὰ ἐγγύηση, ὅτι σχολὴ θὰ πάρῃ τὸν ἴσιο δρόμο καὶ θ' ἔχει πραγματικὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ Σύνδεσμός μας εἶναι ἰδιαίτερα εὐτυχῆς, ὅταν συνεργάτριες τοῦ ἀναλαβάνουσαν σπουδαία κοινωνικὴ ἢ ἐκπαιδευτικὴ δράση. Προκειμένου δὲ γιὰ τὴ Δθα Μαρτσούκη, αἰσθάνεται πραγματικὴ ἱκανοποίηση γιὰτὶ τοῦ δόθηκε ἀφορμὴ νὰ ἐχτιμήσει τὴν ἀπόλυτη εὐσυνειδησία τῆς τὴν ἀφοσίωση στὸ καθῆκον καὶ τὸν γλυκὸ χαραχτήρα τῆς, στὴ διεύθυνση τῆς Ἑσπερινῆς Ἐπαγγελματικῆς του σχολῆς γυναικῶν ὑπαλλήλων, πού ἡ Δθα Μαρτσούκη κράτησε γιὰ δύο χρόνια.

Παραθέτομε ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ὁμιλία τῆς σὰ ἐγκαίνια τῆς Χαροκοπείου σχολῆς πού δείχνει τὴν κατεῦθυνση τῆς νέας σχολῆς.

«Ἡ σημερινὴ κυβέρνησις λαβούσα ὑπ' ὄψει τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκη τῆς διδασκαλίας τῶν οἰκοκυρι-

κῶν μαθημάτων εἰς τὰ κατώτερα καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως σχολεῖα θηλέων, ἀπεφάσισε ὅπως ὡς πρῶτος τμήμα τῆς σχολῆς λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους τὸ διδασκαλεῖον οἰκοκυρικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἦλθεν εἰς συνεννοήσεις μὲ τοὺς εἰδικούς, ἡττολήθη μὲ τὸν καταρτισμὸν τοῦ σχετικοῦ νομοθετήματος καὶ τοῦ προγράμματος, εὐρυτάτου εἰς θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ γνώσεις καὶ ἀνέμενε τὴν κατάλληλον στιγμήν τῆς ἐξευρέσεως τῶν χρηματικῶν μέσων τὰ ὅποια δὲν ἠδύνατο, δυστυχῶς, νὰ προσφέρῃ ἐπαρκῶς τὸ κληροδότημα, τὸ ὅποιον διὰ μὲν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο ὑπεραρκετόν, διὰ σήμερον ὅμως ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπαρκέσῃ. Ἦδη τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνδοσφέν ἦλθεν ἐπίκουρον εἰς τὸ κληροδότημα, καὶ συνεπλήρωσε τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν συντήρησιν τῆς σχολῆς χρηματικὸν ποσόν. Ἐπιπλέον ἐχορήγησε τὰ μέσα διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ κτιρίου καὶ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν σχολὴν ἐργαστηρίων, ἐνὸς φυσικῆς πειραματικῆς καὶ χημείας, ἐτέρου ραπτικῆς καὶ ἐτέρου μηχανικῆς, εἰς τὰ ὅποια αἱ 40 μαθήτριά τῆς σχολῆς, εἶναι διηρημένοι εἰς 2 τμήματα, καὶ θὰ ἐξασκοῦνται ἀτομικῶς εἰς τὰ μαθήματα αὐτά.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, αἵτινες ὑπέβαλον αἰτήσεις περὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν σχολὴν κατὰ τὸ πρῶτον αὐτὸ σχολικὸν ἔτος, ἀνῆλθεν εἰς 75. Ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο δεκατρεῖς, συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, μόνον αἱ τεσσαράκοντα. Ἐξ αὐτοῦ καταφαίνεται ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ διδασκαλείου κατέστη ἀπαραίτητος καὶ διὰ λόγους κοινωνικοῦς, διότι αἱ ἀπόροιτοι τοῦ διδασκαλείου, ἐξερχόμενοι, θὰ μεταδώσουν διὰ τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ σχολείου τὰς γνώσεις καὶ ἰκανότητας ἐκείνας αἵτινες λείπουν παντελῶς ἀπὸ τὸν τόπον μας σήμερον καὶ αἱ ὅποια θὰ συντελέσουν εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τῶν συνθηκῶν τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς καὶ διότι διανοίγει νέον κλάδον γυναικείας δράσεως καὶ βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἡ διδασκαλία τῶν οἰκοκυρικῶν μαθημάτων θὰ ἐγγὺς ὑψηλὴν κοινωνικὴν ἀποστολήν. Εἶναι ἐκείνη ἡ ὅποια θὰ ἐξοικειώσῃ τὴν νέαν μὲ ὅλας τὰς ἀσχολίας αἱ ὅποια θὰ ἀποτελέσουν τὸν κύκλον τῆς δράσεώς της εἰς τὸν οἶκον της, θὰ τῆς μεταδώσῃ συνθηκῆς τάξεως καὶ οἰκονομίας, θὰ τῆς ἐμπνεύσῃ τὴν ἀγάπην πρὸς ὅλας τὰς ἐργασίας τοῦ σπιτιοῦ, ἀκόμη καὶ τῆς ταπεινότητος, θὰ τῆς ἀγαπώσῃ τὰς πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς ἀρετὰς αἱ ὅποια καθιστοῦν τὴν γυναικὴ ψυχὴν τοῦ σπιτιοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον μέρος τῆς διαθήκης τοῦ Χαρακόπου, τὴν ἰδρύσιν τῆς οἰκοκυρικῆς σχολῆς, ἐκφράζω εὐχὴν ὅπως λειτουργήσῃ καὶ αὕτη ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον. Πλήθος γονέων καὶ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσιν καὶ ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας οἱ ὅποιοι ἐσφαλμένως δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ δώσουν εἰς τὰ κορίτσια τῶν τοιαύτων μόρφωσιν, ὥστε νὰ εἶναι ἰκανὰ νὰ τὴν χρησιμοποιήσουν ἐν ἀνάγκῃ καὶ ὡς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα εὐχαρίστως θὰ τὰ ἔστειλαν εἰς τὴν οἰκοκυρικὴν σχολὴν διὰ νὰ λάβουν τὴν γενικὴν καὶ εἰδικὴν μόρφωσιν, ἡ ὅποια θὰ τὰ κάμῃ καλὰς καὶ μεθοδικὰς νοικοκυρὰς καὶ μητέρας.

Ἐρχόμεθα τέλος εἰς τὸ τρίτον τμήμα, τὴν ἐπαγγελματικὴν δηλαδὴ σχολὴν. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ μὴ

παραμεληθῆ και ἡ λειτουργία τοῦ τμήματος αὐτοῦ. Εἰς μίαν χώραν, ὅπως ἡ ἰδική μας, οὐκ ὑπάρχει μὲν πλῆθος ἐργαζομένων, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κακῶς κατηρτισμένων, ἢ ἀνάγκη ἀριθμοῦ τινὸς ἐπαγγελματικῶν σχολῶν εἶναι καταφανής. Τὸ ἀρχικὸν πρόγραμμα τῆς σχολῆς, ὅπως προβλέπεται ἀπὸ τὴν διαθήκην τοῦ ἀειμνήστου Χαροκόπου, εἶναι κάπως περιορισμένον, δὲν θὰ εἶναι ὁμως δύσκολον νὰ εὐρυνθῆ και νὰ ἐπεκταθῆ και εἰς ἄλλους κλάδους γυναικείων ἐπαγγελμάτων, συμφώνως μὲ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας.

Βεβαίως τὸ παρὸν κτίριον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαρκέσῃ και διὰ τὰ τρία τμήματα τῆς σχολῆς, ἀλλὰ ὁ χώρος εἶναι ἄφθονος, ἢ μετακίνησις τῶν προσφύγων κάποτε θέλει πραγματοποιηθῆ, χρήματα θέλουσι ἐξευρεθῆ και τότε μία μεγάλη Χαροκόπειος σχολή, ὅπως τὴν ἐφαντάσθηκε ὁ ἀείμνηστος δωρητής, θὰ στέκῃ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ διὰ νὰ προσελκύει τὰ κορίτσια τῆς Ἑλλάδος νὰ προπαρασκευασθοῦν εἰς ὅλους ἐκείνους τοὺς κλάδους οἱ ὅποιοι θὰ ἔχουν σχέσηιν μὲ τὸ σπῆτι και τὴν οἰκογένειαν και νὰ τοὺς ἐξασφαλίσῃ συγχρόνως και ἕνα διοποριστικὸν ἐπάγγελμα». **Μ. Σ.**